

Täysistunto

Keskiviikko 23.3.2022 klo 14.02—17.31

7. Lakialoite laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 4 ja 5 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 12/2022 vp Anna Kontula vas ym.

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveystieteiden valtiokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Edustaja Kontula, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.38 **Anna Kontula vas** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Esitämme sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksulain muuttamista siten, että niin sanottu tahdonvastainen hoito olisi maksutonta. Nykytilanteessahan meillä toteutuu Suomessa vuosittain noin 8 000 tahdosta riippumatonta hoitajaksoa ja lähes kaikki sairaanhoitopiirit perivät näistä jaksoista maksuja. Itse törmäsin tähän ilmiöön sellaisessa tilanteessa, jossa henkilö oli viety tahdonvastaiseen hoitoon, josta hän ei siis omin nokkineen päässyt kotona käymään, ja maksulaput lähetettiin kotiin, jolloin häneltä menivät sitten myös luottotiedot, kun hän ei tietenkään ollut siellä kotona niitä maksuja makselemissa.

Sosiaali- ja terveyshuollon maksujen ongelmana yleensä on, että ne kasautuvat pienituloisille, joidenka maksukyky muutenkin on kaikkein heikoin. Muun muassa viime vuonna näitä maksuja päätyi ulosottoon yhteensä yli puoli miljoonaa, eli ne ovat merkittävä tekijä ihmisten luottotietojen menettämisessä. Edelleen maksujen ongelmana on yleensä alihoito eli ihmiset, jotka kokevat, että heillä ei ole rahaa maksuihin, eivät hakeudu sosiaali- ja terveyspalveluihin silloin kun se oikea-aikaisesti olisi tarpeen. Todennäköisesti ainakin joissain tapauksissa tähän raskaasti itsemääräämisoikeuteen kajoavaan tahdosta riippumattomaan hoitoon onkin päädytty juuri tällaisesta syystä, että ei ole sinne hoitoon ajoissa hauduttu.

Suomihan on sosiaali- ja terveystieteiden maksujen luvattu maa. Meillä maksut ovat kansainvälisesti vertaillen korkeita, ja tästä syystä myöskin niistä aiheutuvat haitat ovat meillä merkittäviä. Silloin kun puhutaan tahdonvastaisesta eli tahdosta riippumattomasta hoidosta, tulee erityiskysymyksenä vielä kysymys sopimusoikeudesta. Eli meillä yleensä sopimusoikeudessa ajatellaan, että lasku voidaan lähettää silloin kun sopimus on syntynyt, ja sopimushan voi syntyä vain, jos on kaksi vapaaehtoista osapuolta sitä sopimusta solmimassa. Näin ollen on hyvin kyseenalaista, että myöskään sopimusoikeuden näkökulmasta voitaisiin laskuttaa ihmisiä siitä, että heidät on väkisin hoitoon viety.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 30/2022 vp

Ihan viimeisenä toisin sitten tällaisen yleisen oikeustajuperusteen: On se nyt vain säädystä, että kun ihmisiä viedään pakolla hoitoon, niin siitä heidän pitää sitten vielä maksaa. Ei meillä yhteiskunnassa missään muuallakaan silloin kun itsemääräämisoikeutta ja liikuttamista näin rankasti rajoitetaan, siitä lähetetä laskua perään.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.